

Från Riksdagsförvaltningen
2016-03-31
Besvaras senast
2016-04-13 kl. 12.00

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:1049 Sverige som fristad för nazikrigsförbrytare

Sex år har gått sedan riksdagen avskaffade preskriptionstiden för vissa allvarliga brott. Några av de brott som inte längre kan preskriberas är mord, dråp, folkmord och grovt folkrättsbrott. I och med att den tidigare preskriptionstiden var 25 år innebär det att alla mördare som begick sina brott före 1985 inte kan åtalas för dessa. Detta gäller även brott så allvarliga som folkmord begångna under Förintelsen, i och med att dessa preskriberats inom ramen för den tidigare lagstiftningen. Det finns fortfarande nazikrigsförbrytare kvar i livet. Det gäller mördare som verkat i nazisternas dödsläger, förövare som sänt barn rakt mot döden i gaskammaren och nazistiska brottslingar som aktivt deltagit i judeutrotningens dödspatruller på östfronten.

Följande bör uppmärksammas. Förbudet mot retroaktiv strafflagstillämpning är ytterst förankrat i Sveriges internationella åtaganden avseende mänskliga rättigheter. I förhållande till folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser bör Sverige – liksom alla andra stater – när man överväger ändringar i nationell lagstiftning utgå från vad som var kriminaliserat vid tiden för brotten enligt folkrätten och inte enligt nationell rätt. Det framgår av artikel 15(2) FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter samt artikel 7(2) Europakonventionen. Om nationell lagstiftning kunde antas efter andra världskriget för att lagföra gärningar begångna under andra världskriget utan att det stred mot retroaktivitetsförbudet så borde även nationella preskriptionsregler kunna ändras då det är samma brott och principer som aktualiseras.

Skribenten Daniel Schatz slog tidigare i år larm i ett debattinlägg i Svenska Dagbladet om att danska historiker uppgett att en svensk medborgare kan ha varit medskyldig till mord på 1 500 fångar vid arbetslägret Waldlager Bobruisk i dagens Belarus under andra världskriget. Mannen, som föddes i Danmark, var med i det danska nazistpartiet och deltog i ett frivilligförband som arbetade under den brutala naziststyrkan Waffen-SS. Några år efter krigsslutet flyttade mannen, som nu är 93 år, och hans fru till Sverige och blev svenska medborgare. Bevisen mot mannen är enligt den internationella människorättsorganisationen Simon Wiesenthal-centret mycket starka. Bevisens styrka spelar dock ingen roll, i och med att mannen inte kan åtalas i Sverige då brotten här anses vara preskriberade.

Det är ingen nyhet att krigsförbrytare från andra världskriget har hittat en

fristad i Sverige, där de skyddas av svenska lagar. Det är en skymf mot de grundläggande mänskliga rättigheter som Sverige står för. För att kunna förebygga framtida folkmord krävs det att redan existerande krigsförbrytare kan ställas inför rätta. Skulden för brott mot mänskligheten minskar inte med åren.

Jag begär givetvis inte att justitieministern ska kommentera något enskilt fall. Däremot bör regeringen redovisa sin syn på hur lagstiftningen bör vara utformad.

Mot denna bakgrund vill jag fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

Är ministern beredd att göra det möjligt att väcka åtal för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser begångna före 1985?

.....

Birgitta Ohlsson (L)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors